

Tiedote 28.10.2023

Julkaisuvapaa heti

TIETOKIRJAILIJAPALKINNOT JAETTIIN HELSINGIN KIRJAMESSUILLA 28.10.2023

Vuoden 2023 Tietokirjailijapalkinnot saivat Markus Lehtipuu, Minna Martin, Ulla-Maija Paavilainen, Johanna Pakola ja Ari Turunen. Palkinnot jaettiin nyt 23. kertaa.

Suomen tietokirjailijat ry:n myöntämät palkinnot jaettiin Helsingin Kirjamesseilla 28.10.2023 klo 11.30 Kruununhaka-lavalla. Tietokirjailijapalkinnot ovat suuruudeltaan 8 000 euroa, ja ne myönnetään tunnustuksena laajasta ja ansiokkaasta tietoteostuotannosta. Palkinnot jakoivat Suomen tietokirjailijat ry:n puheenjohtaja Timo Tossavainen ja varapuheenjohtaja Anne Mäntynen.

Markus Lehtipuu on Etelä-Karjalan Parikkalaan asettunut tietokirjailija ja kirjakustantaja, joka on kirjoittanut matkakirjoja niin Karjalasta kuin Kaakkois-Aasiasta. Lounaissuomalainen psykologi ja tietokirjailija Minna Martin kouluttaa psykoterapeutteja ympäri maata ja kirjoittaa myös alansa ammattikirjallisuutta. Ulla-Maija Paavilainen on helsinkiläinen kirjailija ja päätoimittaja emerita, jolla on pitkä kokemus sekä journalismin että kirjallisuuden saralta. Johanna Pakola on varsinaissuomalainen satakuntalainen tietokirjailija, jonka erityisalaa on merellinen historia. Päätoimittaja ja äänikirjatuottaja Ari Turunen on julkaissut 14 tietokirjaa, joita on käännetty 13 kielelle.

Vuodesta 2001 saakka myönnetyn Tietokirjailijapalkinnon ovat saaneet aiemmin muun muassa Suvi Ahola, Seppo Hentilä, Karo Härmäläinen, Teemu Keskisarja, Anna Kortelainen, Katleena Korteso, Lasse J. Laine, Mirkka Lappalainen, Veli-Pekka Lehtola, Arto Mustajoki, Pirjo Lyytikäinen, Juri Nummelin, Jake Nyman, Pirjo Saarnia ja Jukka Tarkka.

Suomen tietokirjailijat ry:n palkinnot rahoitetaan Kopioston keräämillä tekijänoikeuskorvauksilla.

PALKINTOPERUSTELUT

MARKUS LEHTIPUU

Markus Lehtipuu on tietokirjailija, journalisti ja yrittäjä. Hän on tehnyt urauurtavaa työtä suomalaisten matkailutiedon kartuttamisessa ja luonut Suomeen kokonaan uudenlaisen matkailukirjojen genren. Lehtipuu on kirjoittanut 1990-luvulta alkaen lukuisia artikkeleita matkailusta sekä kymmeniä matkaoppaita.

1990-luvulla Lehtipuu oli luomassa australialaiseen *Lonely Planet* -kirjasarjaan *Finland*-opasta (Lonely Planet, 1999), joka onnistuikin tekemään Suomea tunnetuksi paremmin kuin kalleimmatkaan mainoskampanjat. Suomeksi Lehtipuu on kirjoittanut Aasiaan, Afrikkaan ja Latinalaiseen Amerikkaan keskittyvän matkaopaskirjan *Tuhat tietä tuntematto-
maan* (Travela, 1990) sekä lukuisia maa- ja kaupunkioppaita muun muassa Bangkokista, Budapestista, Hongkongista, Latviasta, Malesiasta, Marokosta, New Yorkista, Singaporesta, Thaimaasta, Tukholmasta ja Vietnamista. Lehtipuu on ollut erityisen kiinnostunut Karjalasta, ja hänen kirjoittamansa *Karjala*-opas (2000) on alansa merkkiteos. Karjalan kyliä ja kaupunkeja esittelevästä kirjasta on otettu ennätysmäiset kahdeksan painosta. Aktiivisena Karjala-keskustelijana Lehtipuu on kirjoittanut Karjalasta myös kirjan *Karjalan tragedia – kuinka Suomen kauneimmasta maakunnasta tuli koko Euroopan häpeäpilkku* (Suomalainen matkaopas oy, 2004).

Tietokirjailijana Lehtipuu on tarkka ja kunnianhimoinen. Hänen kirjansa eivät ole äkkiä huitaistuja, puolivillaisia matkaoppaita vaan informatiivisia ja luotettavia tietokirjoja. Runsaan faktatiedon ohella tarjoaa Lehtipuu lukijoilleen myös elämyksiä ja ajateltavaa.

MINNA MARTIN

Minna Martin on psykologi, kognitiivis-analyttinen psykoterapeutti, kouluttajapsykoterapeutti (VET) ja tietokirjailija, jonka pääasiallista työsarkaa ovat mielenterveystyön kehittäminen sekä ihmisen keho ja hengitys.

Minna Martinin tietokirjat ovat käyttökirjallisuutta: toisaalta ammatillista tietokirjallisuutta ja toisaalta opas- ja ohjauskirjallisuutta. Aiheita ovat kehon ja mielen yhteys, hengitys ja hermostoperäiset ilmiöt kuten jännitys ja ahdistus. Suurelle yleisölle tarkoitettuja itsehoidollisia tieto- ja opasteoksia ovat esimerkiksi *Hengitä tämä hetki* (Kirjapaja, 2022) tai *Saa jännittää. Jännittäminen voimavarana* (Kirjapaja, 2017). Monia suosittuja, useisiin painoksiin yltäneitä tietoteoksiaan Martin on kirjoittanut yhteistyössä toisten kanssa. Tällaisia ovat esimerkiksi *Hengitys itsesääntelyn ja vuorovaikutuksen tukena* (2014, 3. uudistettu painos 2023, tekijät: Minna Martin, Maila Seppä, Päivi Lehtinen, Tiina Törö) sekä *Hengitysterapeutin työkirja* (2011, 5. uudistettu painos 2023, tekijät: Minna Martin, Maila Seppä, Rauni Toffer). Yleistajuisten tietokirjojen lisäksi Martinilla on tieteellistä tuotantoa, ja hänen tuotantoaan on käännetty englanniksi. Martin kirjoittaa myös Hengähdyksiä-blogia.

Martinin lukijaystävällisten tietokirjojen ja opaskirjojen ansiosta psykofyysiset näkökulmat, mielen ja kehon yhteys, kehotietoisuus ja hengittäminen ovat tulleet meilläkin olennaiseksi osaksi mielenterveystyötä ja ihmisten arkea. Martin on ollut myös luomassa suomenkielistä terminologiaa alalle, esimerkiksi mentalisaation suomentaminen mielentämiseksi. Martinin tietoproosa on eloisaa, sananmukaisesti itsekä virtaavaa ja hengittävää, kommunikatiivista, hienoimillaan hoitavaa ja monesti lempeäksikin kutsuttua tietokirjallisuutta, jossa toiselle, tietokirjan lukijalle, annetaan tilaa olla ja ajatella myös itse.

ULLA-MAIJA PAAVILAINEN

Ulla-Maija Paavilainen on kirjailija ja journalisti. Hän on työskennellyt toimittajana eri lehdissä, mm. *Uudessa Suomessa*, *Seurassa* sekä *Iltalehdessä*. Vastaavana päätoimittajana hän on ollut *Me Naiset* -lehdessä vuosina 1984–2001. Tämän jälkeen hän oli kymmenen vuotta perustamansa *Sport*-lehden päätoimittajana. Vapaa kirjailija ja freelancertoittoimittaja Paavilainen on ollut vuodesta 2012. Paavilainen on suorittanut Tampereen yliopistossa toimittajatutkinnon sekä opiskellut Tampereella ja Jyväskylän yliopistossa mm. kirjallisuutta, taidehistoriaa ja folkloristiikkaa.

Ulla-Maija Paavilainen on kirjoittanut muun muassa elämäkerrat Marimekon toimitusjohtaja Kirsti Paakkasesta (*Suurin niistä on rakkaus – Kirsti Paakkasen tarina*, Otava, 2020), nyrkkeilijä Elina Gustafssonista (*Rohkeudella Elina Gustafsson*, Otava, 2021) sekä muotitaitelija Jukka Rintalasta (*Jukka Rintala – Elämänviiva*, Otava, 2022). Lisäksi Paavilainen on kirjoittanut esimerkiksi fyysisen ja henkiseen hyvinvointiin vinkkejä tarjoavan tietokirjan (*Hanki elämä! Jokaisen voimavara*, WSOY, 2021) sekä johtotehtävissä työskentelevien selviytymiskeinoja pohtivan haastattelukirjan (*Suuperihmisiä? Johtajan voimavarat*, WSOY, 2010).

Ulla-Maija Paavilainen on monipuolinen ja taitava kirjoittaja. Hänen kirjoittamansa elämäkerrat ovat lajinsa valioita, ja ne ovat saaneet runsaasti kiitosta. Paavilaisen repertuaari kirjoittajana on harvinaisen laaja. Hänellä on kyky kirjoittaa sekä faktaa että fiktiota niin, että hänen kirjansa ovat paitsi selkeitä ja kiinnostavia myös vetäviä ja elämyksellisiä.

JOHANNA PAKOLA

Johanna Pakola on merihistoriaan erikoistunut turkulainen tietokirjailija, joka on tuotannossaan keskittynyt suomalaisen saariston elämään ja historiaan. Pakola on käsitellyt merta ja saaristoa esimerkiksi majakoiden, linnakesaarten ja salakuljetuksen historian näkökulmasta.

Pakola kuvaa saaristoa ja Suomenlahtea etenkin ensimmäisissä teoksissaan erityisesti osana merivartiostoa ja puolustusta. Pakolan teokset liittyvät usein rannikkotyöstön historiaan ja ovat siten myös sotahistorian kirjoitusta. Hän on kirjoittanut mm. Örön linnakkeesta, Katanpään linnakesaaresta, Utön kasarmista ja Pansion tukikohdasta. Paljon huomiota on saanut Johanna Pakolan ja Seppo Laurellin yhdessä kirjoittama *Menetetyt majakat* (Docendo, 2016), jossa

esitellään niitä Suomen majakoita, jotka ovat tuhoutuneet tai olleet vaarassa tuhoutua sodissa. Meri on keskiössä lukuisissa Pakolan teoksissa. Esimerkiksi teos *Vaarallisilla vesillä – salakuljetusta ja seprakauppaa Suomenlahdella* (John Nurmisen säätiö, 2021) käsittelee ihmisen ja meren suhdetta, saaristolaiselämää ja sitä, miten meri on tarjonnut elinkeinon sotien keskelläkin. Merellisen historian lisäksi Pakola on kirjoittanut mm. sisävesilaitojen historiasta.

Johanna Pakola on tietokirjallisuuden ammattilainen ja yrittäjä, joka on kirjoittanut myös näyttelytekstejä ja yrityshistorioita. Merellisen historian kirjoittajana hän on laaja-alaisesti ansioitunut ja taajaan luettu. Useat hänen teoksistaan on loppuunmyyty, ja teoksia lainataan paljon kirjastoista. Pakolan teokset avaavat kiinnostavia historiallisia näkökulmia saaristoon ja mereen, jotka ovat Suomelle elintärkeitä.

ARI TURUNEN

Valtiotieteen lisensiaatti Ari Turunen on tietokirjailija ja toimittaja. Hänen tuotantonsa on hengästyttävän laaja ja moniulotteinen. Teoksissa on käsitelty niin tapakulttuuria, keskiaikaisia karttoja, ylimielisyyttä kuin jäänmurtajia. Turunen ei laajasta omasta tuotannostaan huolimatta ole yksinäinen puurtaja: hän on julkaissut runsaasti yhteisteoksia useiden muiden tietokirjailijoiden kanssa.

Turusen ura tietokirjailijana alkoi 1990-luvun puolivälissä. Hän on ilahduttanut lukijoita teoksillaan, joiden nimet suorastaan vaativat tarttumaan kirjaan. Esimerkkeinä laajasta tuotannosta voidaan mainita *Humalan henki eli Juomatapojen tarina* (Atena, 1999), *Ei onnistu! Jälkiviisasta vastustamisen historiaa* (WSOY, 2001), *Ettekö te tiedä, kuka minä olen? Ylimielisyyden historiaa* (Atena, 2010) ja *Mulkerot – Patsalle korotettujen suurmiesten elämäkertoja* (Into, 2019). Ari Turusen aiheet ja ote ovat kansainvälisiä, ja hänen teoksiaan onkin käännetty 13 kielelle.

Ari Turusella on taito löytää historiasta kiinnostavia yksityiskohtia, jotka lopulta vievät järisyttävienkin tapahtumasarjojen äärelle. Yksityiskohdilla osoitetaan, millaista ihmisen toiminta on ollut missäkin ajallisessa ympäristössä. Merkille pantavaa on, ettei Turunen teoksissaan koskaan ilku tai tuomitse mennyttä maailmaa ja sen ihmisiä. Turunen osaa uittaa näkyville sen, millaisiin maailmankuviin tai järkisyihin on kulloisenakin aikana haluttu vedota ratkaisuja tehdessä – ja mihin se on sitten johtanut, hyvässä ja pahassa.

Haastattelut:

Markus Lehtipuu | 040 592 5625 | markus.lehtipuu@gmail.com

Minna Martin | 045 677 5599 | minna.martin@outlook.com

Ulla-Maija Paavilainen | ullam.paavilainen@gmail.com

Johanna Pakola | 040 588 4231 | johanna.pakola@gmail.com

Ari Turunen | 044 989 1960 | ari.turunen@mondediplo.fi

Lisätiedot:

Anne Rutanen | Viestintäpäällikkö | Suomen tietokirjailijat ry | 050 351 2771 | anne.rutanen@suomentietokirjailijat.fi | www.suomentietokirjailijat.fi | www.helsinginkirjamessut.fi

Suomen tietokirjailijat ry on maamme suurin kirjailijajärjestö. Se edistää tietokirjallisuutta, jakaa apurahoja ja palkintoja sekä valvoo tieto- ja oppikirjailijoiden tekijänoikeudellisia ja taloudellisia etuja. Yhdistyksellä on yli 3 300 jäsentä.